

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Iqlim o'zgarishlari va dorivor o'simliklar kafedrasini prof. Boymurodov X.T. ning Ekologiya va atrof-muxit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalariga "Biogeografiya" fanidan "Flora, Fauna va biota" mavzusidagi ochiq darsiga

TAQRIZ

Biogeografiya fanidan "Flora, Fauna va biota" mavzusidagi ochiq darsi ishlanmasida kuydagi ma'lumotlar keltirilgan. Tarixiy jihatdan qaraganda endemiklarning 2 xil guruhi bor: 1. Progressiv endemiklar – neoendemiklar. 2. Relikt endemiklar – paleoendemiklar. Progressiv endemiklar – faunada yaqindagina paydo bo'lgan, lekin fauna areali bo'ylab hali tarqalmagan turlardir. Ular nisbatan yosh turlar hisoblanadi. Neoendemiklar shu urug'ga kiruvchi turlardan biroz farq qilishi mumkin. Progressiv endemiklar ba'zan bir-biriga yaqin qon-qarindosh turlar guruhini hosil qiladi. Bir hududda yashovchi neoendemiklar va boshqa turlar o'rtasida bir-biridan oson ajralib turadigan farqli jihatlari mavjud. Ularning ekologik sharoitga talablari atrof-muhit sharoitlariga mos keladi. Relikt endemiklar – paleoendemiklar bo'lib, bir vaqtlar areali katta bo'lib, hozirgi vaqtda faqat ayrim hududlarda saqlanib qolgan turlardir. Relikt endemiklar – faunada izolyatsiya holida tarqalgan. Ularga yaqin turadigan turlar ham bo'lmaydi. Relikt endemik urug'larning atigi bir nechta yoki bitta yagona turi mavjud bo'ladi. Ular arealda faqat malum bir chegaralangan ekotizimlarda siyrak tarqalgan bo'ladi. Relikt endemiklar muhit sharoitining o'zgarish holatida uzoq vaqtlardan buyon o'zgarishsiz yashab kelayotgan turlardir. Relikt endemiklarga Yangi Zelandiyada tarqalgan yuqori sistematik birlikka mansub konservativ endemiklar uchun dizyunktiv tarqalish xosdir. Geologik yoshiga ko'ra silliqoyoqli baqalar – dumsiz amfibiyalarning eng qadimgi vakillaridir. Bu oilaning qazilma holdagi vakillarining qoldiqlari yura davrining boshlanishiga tegishli yer qatlamlaridan topilganligi ma'lumotlari keltirilgan.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Iqlim o'zgarishlari va dorivor o'simliklar kafedrasini prof. Boymurodov X.T. ning Ekologiya va atrof-muxit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalariga "Biogeografiya" fanidan "Flora, Fauna va biota" mavzusidagi ochiq darsi uchun tayyorlangan ishlanma ma'lumotlar quyilgan talablarga mos keladi.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti
Iqlim o'zgarishlari va dorivor o'simliklar
Kafedrasini t.f.d.

Mamatkulov J.J. osini

TASDIQLAYMAN

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti
Xo'jalik bo'limi boshlig'i

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Iqlim o'zgarishlari va dorivor o'simliklar kafedrası prof. X.T. Boymurodovning Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalariga "Biogeografiya" fanidan "Flora, fauna va biota" mavzusidagi ochiq darsiga

TAQRIZ

Biogeografiya fanidan "Flora, Fauna va biota" mavzusidagi ochiq darsi ishlanmasida kuydagi ma'lumotlar keltirilgan. Flora (flora - gullar va bahor, flos - urug', floris - gul) - o'simliklarning muayyan hududda tarixan tarkib topgan taksonlari yig'indisidir. Flora muayyan geografik joyga taalluqli bo'lib, uning hozirgi tabiiy sharoiti, o'tmishi bilan bog'liq va u yer yuzidagi boshqa flora bilan bog'langan bo'ladi. Shu jihatdan flora ma'lum bir hududdagi o'simliklar jamoasidan (o'simliklar qoplamidan) farq qiladi. Flora tushunchasi ma'lum hududdagi barcha o'simliklar taksonlarini qamrab oladi. Tuban va yuksak o'simlik turlari majmui, odatda, ma'lum sistematik birliklar bilan belgilanadi. Florasi o'rganilayotgan material hajmi ma'lum darajada ixtiyoriy bo'lib, tanlangan joyga bog'liq. Har bir florani bilish uning tur, turkum oila va boshqalarni aniqlashga, ya'ni flora inventarizatsiyasiga asoslangan. Inventarizatsiyaning barcha turlari ayrim belgilariga ko'ra flora elementlariga ajratiladi. Jumladan, geografik elementlar o'zining geografik tarqalishiga ko'ra o'xshash, genetik elementlar esa geologik kelib chiqishi va joylashish tarixiga ko'ra yaqin turlarni birlashtiradi. Flora yoshini tahlil qilish uning progressiv, konservativ va relik elementlarni aniqlashga imkon beradi. Har qaysi floraning asosiy belgisi uning sistematik strukturasi, ya'ni flora tarkibida turli sistematik guruhlarining birlashishidan iboratli yoritilgan.

Ishlanmada Fauna - Fauna yer yuzining ma'lum bir hududidagi biogeotsenozlar tarkibiga kiruvchi barcha hayvon turlari yig'indisidir. Fauna tarkibiga u yoki bu viloyatdagi barcha hayvon turlari kiradi. MDH ning Yevropa qismi faunasiga cho'l burguti, shimol bug'usi, cho'rtan baliq, maxaon kapalagi, badyaga buluti kiradi. O'zbekiston faunasiga soxta kurakburun balig'i, qum bo'g'ma iloni, sug'ur, to'qay mushugi, Anumeta avlodi tunlamlari kiradi. Vaholanki ularning yashash muhiti har xilligi keltirilgan.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Iqlim o'zgarishlari va dorivor o'simliklar kafedrası prof. X.T. Boymurodovning Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalariga "Biogeografiya" fanidan "Flora, fauna va biota" mavzusidagi ochiq darsi uchun tayyorlangan ma'lumotlar barcha talablarga javob beradi.

Samarqand davlat universiteti

Ekologiya va hayot faoliyati xavfsizligi

kafedrası professori

tasdiqlayman

Sharof Rashidov nomidagi

SamDU xodimlar bo'limi bo'limi

